

KONWENT MARSZAŁKÓW WOJEWÓDZTW RP PODKARPACKIE 2020

*Projekt stanowiska
przygotowany przez
Województwo Podkarpackie
Wersja 3*

**Stanowisko nr 10
Konwentu Marszałków Województw RP
z dnia 18 czerwca 2020 r.**

**w sprawie znaczenia kultury i dziedzictwa narodowego
pn. „Dziedzictwo i Rozwój – perspektywa polityki regionalnej”
PODKARPACKIE 2020**

Blisko dwie dekady naszej obecności w Unii Europejskiej, intensywność relacji społecznych i gospodarczych podejmowanych przez przedsiębiorstwa, organizacje społeczne, instytucje i samych obywateli w tej szczególnej przestrzeni współpracy uświadomiły nam dobitnie, że państwa, narody, ale także wspólnoty lokalne i regiony budują swoją siłę, poprawiają warunki rozwoju społeczno-gospodarczego i poziom dobrobytu, także w oparciu o swoje dziedzictwo i potencjał kulturowy.

Polskie regiony i reprezentujące wspólnoty regionalne samorządy województw powstały ponad dwadzieścia lat temu między innymi po to, aby lepiej przygotować nasze państwo do funkcjonowania w Unii Europejskiej – w jej systemie współpracy i konkurencji; aby maksymalnie wykorzystać możliwości wynikające z integracji europejskiej w wymiarze gospodarczym i społecznym. Wykreowanie samorządu regionalnego jako instytucji ustroju państwa polskiego miało na celu wyodrębnienie, samoidentyfikację oraz upodmiotowienie wspólnot lokalnych i regionalnych, a także wykorzystanie regionalnych uwarunkowań w polityce rozwoju kraju. Z realizacji tych celów wynika, że istotną funkcją samorządów województw jest wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o endogeniczny potencjał, w ramach polityki regionalnej państwa. W tym kontekście szczególnym zasobem – dotąd w znikomym stopniu włączanym w procesy społeczno-gospodarczego rozwoju kraju jest bogactwo dziedzictwa kulturowego każdego z regionów Polski, wynikające z aktualnego zróżnicowania religijnego, etnicznego czy też społeczno-zawodowego.

To nasze narodowe dziedzictwo, które tworzą polskie obiekty kulturowe o europejskim i światowym znaczeniu, zróżnicowane również w jego wymiarze niematerialnym, z uwzględnieniem walorów przyrodniczych i krajobrazowych, poprzez tożsamość regionalną i lokalną, ale także ze względu na identyfikację religijną, etniczną czy społeczno-zawodową obywateli, stanowi czynnik, który dzięki mechanizmom i instrumentom polityki regionalnej Państwa powinien wspierać samorządność i przedsiębiorczość całego kraju. Rozwój społeczno-gospodarczy może dzięki temu zyskać oparcie w zasobie, który umacnia spójność społeczną i integralność życia publicznego, pozytywnie oddziałując na kondycję gospodarczą rodzin, dobrobyt społeczeństwa i dumę z przynależności do narodowej wspólnoty. Wynika stąd wyraźna i ważna potrzeba stałego doskonalenia metod ochrony i upowszechniania wszelkich materialnych i niematerialnych zasobów ogólnonarodowego, lokalnego i regionalnego dziedzictwa kulturowego narodu. Twórcze odkrywanie i interpretowanie spuścizny minionych wieków tworzącej polską kulturę i tożsamość oraz kształtowanie w interakcji z tym dziedzictwem – ogólnopolskim i regionalnym - rozwoju osobowego, społecznego i gospodarczego dokonywać się powinno poprzez działania w sferze edukacji, inicjowanie przedsiębiorczości w sektorach związanych z gospodarką czasu wolnego, przemysłami kultury, rzemiosłem artystycznym, eko-rolnictwem, produkcją żywności, gastronomią, hotelarstwem i wielu innymi dziedzinami życia

społecznego i gospodarczego. Mądrze zaprogramowany rozwój sprzyja bowiem należytej ochronie dziedzictwa i rozwojowi kultury, czyniąc ją bardziej efektywną – zarówno w wymiarze korzyści gospodarczych, jak i w zakresie odpowiedzialności za ochronę spuścizny minionych wieków. Z takimi założeniami i celami przyjmowane i wdrażane są m.in. Wojewódzkie Programy Opieki nad Zabytkami.

Samorządy województw dysponują pokaźnym dorobkiem i znacznymi osiągnięciami w tych obszarach. W naszych regionach istnieje wiele dobrych praktyk – przykładów twórczej przedsiębiorczości w dziedzinach związanych z kulturą i rozwojem opartym o poszanowanie i wykorzystanie zasobów dziedzictwa narodowego – zarówno w odniesieniu do podmiotów gospodarczych, jak i instytucji kultury czy organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Świadczą one o efektywności ekonomicznej i wskazują na pozytywne rezultaty działań angażujących kulturę i polskie dziedzictwo dla rozwoju lokalnego i regionalnego. Gdy tych działań będzie więcej w tym samym okresie i regionie, gdy będą podejmowane w synergii pomiędzy różnymi podmiotami zarządzającymi obiektami dziedzictwa, będą stanowić względem siebie wzajemne wzmocnienie i uzyskają tak istotny walor trwałości.

Jako jedną z inspiracji kształtowania zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, którego istotnym elementem jest dziedzictwo kulturowe, należy przyjąć stanowisko Międzynarodowej Rady Muzeów wyrażone w rezolucji uchwalonej w Mediolanie 9 lipca 2016 r. przez Zgromadzenie Generalne ICOM (International Council of Museums), zatytułowane: „Odpowiedzialność muzeów za krajobraz”. Wskazany przez Radę kierunek rozwoju muzeów jako instytucji oddziałujących na otoczenie społeczne i gospodarcze powinien stanowić podstawę określenia kierunków rozwoju polityki regionalnej w odniesieniu do polskiego i europejskiego dziedzictwa jako potencjału prorozwojowego wspólnot lokalnych i regionalnych w Polsce.

W związku z tymi uwarunkowaniami i wyzwaniem uważamy, że wsparcie podmiotów działających w obszarze dziedzictwa kulturowego: muzeów i innych instytucji kultury, organizacji społecznych, przedsiębiorców i zarządców zabytków, powinno stać się jednym z ważniejszych zadań polityki regionalnej Państwa oraz samorządów w obecnym czasie. Aktywność podmiotów zarządzających dziedzictwem kulturowym na poziomie kraju oraz w środowisku lokalnym i w regionach, a także polityka jednostek samorządu terytorialnego mająca na celu tworzenie warunków dla rozwoju społecznego i gospodarczego w oparciu o zasoby dziedzictwa narodowego – obiektów o ogólnokrajowym znaczeniu, ale również w jego regionalnym i lokalnym wymiarze – zyskać powinny wsparcie, m.in. w ramach systemu polityki regionalnej Państwa w odniesieniu do przedsięwzięć i projektów w obszarze kultury i dziedzictwa narodowego wspieranych poprzez programy Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Na instytucjach władzy publicznej w Polsce, w tym na podmiotach samorządowych spoczywa bowiem odpowiedzialność za zachowanie dziedzictwa narodowego oraz właściwe jego wykorzystanie dla współczesnych celów rozwojowych. Efektywna ochrona zasobów dziedzictwa, ich zaangażowanie w działania prorozwojowe wymaga zaś stałego, autentycznego i systematycznego współdziałania rządu i samorządu terytorialnego, w tym szczególnie w ramach systemu polityki regionalnej.

Władysław Ortyl

**Przewodniczący Konwentu
Marszałków Województw RP**

Stanowisko kieruje się do:

- **Pana Piotra Glińskiego** – Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- **Pani Małgorzaty Jarosińskiej Jedynek** – Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej.